

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **S.**, bývajúcej v B., proti žalovaným **1/ V.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. J., advokátom so sídlom v D., **2/ G.**, bývajúcej v K., a **3/ T.**, bývajúcemu v K. o **vypratanie nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 25 C 55/2010, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. januára 2013 sp. zn. 11 Co 247/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Galanta rozsudkom z 2. mája 2011 č.k. 25 C 55/2010-105 uložil žalovaným 1/ až 3/ vypratať nehnuteľnosti vo výroku rozsudku označených do jedného mesiaca po právoplatnosti rozsudku. Žalovaným 1/ až 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania 4 289,78 Eur k rukám právnej zástupkyňi žalobkyne. Svoje rozhodnutie zdôvodnil s poukazom na § 123, § 126 ods. 1, § 129 ods. 1, 2, § 130 ods. 1 a § 131 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka a na vykonané dokazovanie, na základe ktorého mal preukázané, že žaloba je dôvodná, keď žalobkyňa je vlastníčkou predmetných nehnuteľností na základe platnej kúpnej zmluvy z 26. marca 2008. Žalovaní napriek tomu, že o vlastníctve žalobkyne k predmetným nehnuteľnostiam preukázateľne vedeli, bez akéhokoľvek právneho titulu tieto majú v neoprávnenej faktickej moci a odmietajú ich žalobkyni vydať, čím neoprávnene zasahujú do jej vlastníckeho práva. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p., keď jej ich priznal vo výške 4 289,78 Eur.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovaných 1/ až 3/ rozsudkom z 30. januára 2013 sp. zn. 11 Co 247/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej potvrdil a v časti trov konania zmenil tak, že žalovaných 1/ až 3/ zaviazal zaplatiť žalobkyni 447,40 Eur do rúk jej advokátky do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd takto rozhodol, keď sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa, obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne odkázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd k námietke žalovaných, že im bola postupom súdu prvého stupňa odňatá možnosť konať pred súdom, keď vec prejednal a rozhodol zaujatý sudca, uviedol, že v dôsledku vznesenej námietky bola vec (ešte pred rozhodnutím súdu prvého stupňa) predložená odvolaciemu súdu na rozhodnutie o nej. Odvolací súd však túto vybavil bez meritórneho rozhodnutia, keďže sa týkala výlučne procesného postupu sudcu. Vzhľadom na to, že súd prvého stupňa nesprávne ustálil výšku trov, odvolací súd v súlade s § 220 O.s.p. výrok rozsudku o náhrade trov konania zmenil. Úspešnej žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže nepodala návrh na ich náhradu (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. b/ O.s.p., t.j., že ten, kto vystupoval v konaní ako účastník konania, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. V súvislosti s označenou vadou zdôraznil, že žalobkyňa nepredložila k žalobe plnú moc pre právneho zástupcu. Z uvedeného dôvodu mal za to, že súd prvého stupňa nemal konať s právnou zástupkyňou žalobkyne ani so žalobkyňou. Zároveň namietal, že postupom súdov nižších stupňov mu bola odňatá možnosť pred súdom konať, keď nedostatočne ovláda slovenský jazyk, napriek uvedenému súd prvého stupňa neustanovil tlmočníka z jazyka maďarského do jazyka slovenského a naopak. Žalovaný 1/ je maďarskej národnosti a nerozumel dostatočným spôsobom pojednávaniu. Na podporu uvedeného, poukázal na to, že v súvislosti s podanou námietkou zaujatosti, pred súdom prvého stupňa uviedol, že námietku zaujatosti napísal jeho advokát, toto podanie síce podpísal, avšak textu nerozumel. Vzhľadom na to, že súd konal so žalobkyňou a jej právnou zástupkyňou môže po objektívnej stránke potvrdzovať zaujatosť sudcu v danej veci. Nesprávne obsadenie súdu vyvodzoval z tej skutočnosti, že vo veci vykonávala jednotlivé úkony vyššia súdna úradníčka Mgr. E., ktorá podľa vedomostí žalovaného 1/ je blízka príbuzná P., od ktorého žalobkyňa predmetnú nehnuteľnosť nadobudla. A tak môže existovať aj objektívna zaujatosť súdu, vzhľadom na pomer vyššieho súdneho úradníka k účastníkom konania. Tiež mal za to, že súd vo veci napriek návrhom

žalovaných nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne právne vec posúdil, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Žalovaný 1/ mal záujem o vykonanie viacerých dôkazných prostriedkov, avšak nebol mu daný priestor na predloženie, resp. navrhnutie uvedených dôkazných prostriedkov. Navrhol rozhodnutia nižších stupňov zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci žalovaný 1/ napadol dovolaním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (§ 219 O.s.p.).

Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Dovolanie podľa § 238 ods. 2 O.s.p. preto neprichádza do úvahy. Nejedná sa ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a ani nešlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a ods. 4 O.s.p. Dovolanie nie je preto prípustné ani podľa § 238 ods. 3 O.s.p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (v znení účinnom do 31. decembra 2014), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne

zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

Vady uvedené v § 237 písm. a/, c/, d/, e/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ani v konaní nevyšli najavo. S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na to, či v danom prípade došlo k vadám namietaných žalovaným 1/.

Podľa § 237 písm. b/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom.

Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon priznáva účastníkom. Právnu úpravu spôsobilosti byť účastníkom konania obsahuje § 19 O.s.p. Túto spôsobilosť má podľa uvedeného ustanovenia ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju priznáva zákon. V občianskoprávných vzťahoch majú spôsobilosť byť účastníkom konania predovšetkým fyzické osoby. Ich spôsobilosť vzniká narodením a zaniká smrťou (§ 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka). V prejednávanej veci je nepochybné, že žalobkyňa má spôsobilosť mať práv a povinnosti a tak má spôsobilosť byť účastníkom konania, teda mať procesné práva a povinnosti. Plnú moc pre advokátku doložila dodatočne (viď č.l. 132).

Podľa názoru dovolacieho súdu v posudzovanej veci konanie pred súdmi nižších stupňov nebolo takouto vadou postihnuté.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Z hľadiska posúdenia existencie tejto vady ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade,

ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je ňou skutočne postihnuté.

Dovolateľ odňatie možnosti konať pred súdom vyvodzoval zo skutočnosti, že je maďarskej národnosti, nedostatočne ovláda slovenský jazyk a napriek tomu súd neustanovil tlmočníka z jazyka maďarského.

Podľa § 18 O.s.p. účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie. Majú právo konať pred súdom vo svojej materčine alebo v úradnom jazyku toho štátu, ktorému rozumejú. Súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

Jedným zo základných práv je rovnaké postavenie účastníkov v civilnom procese, vyjadrené v citovanom ustanovení. Ide o zásadu, ktorá je zakotvená v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý stanovuje, že všetci účastníci sú si v konaní rovní, obdobne aj v čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd. Zásada rovnosti sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje súd. Osobitne zákon priznáva účastníkovi právo konať pred súdom, v jeho materčine. Ustanovenie § 18 druhá veta treba vykladať v súvislosti s čl. 37 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého každý, kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, má právo na tlmočníka. Konať vo svojej materčine je právom účastníka, tzn., že účastník, ktorý ovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, môže konať v tomto jazyku, aj keď jeho materčinou je iný jazyk. Je iba na vôli účastníka, či toto právo využije.

V prejednávanej veci je nepochybné, že žalovaný 1/ (inak právne zastúpený kvalifikovaným zástupcom – advokátom) v priebehu celého konania trvajúceho tri roky nenamietal, že jazyku (slovenčine), v ktorom sa konanie vedie nerozumie a žiada ustanoviť tlmočníka z jazyka maďarského. Uvedené nevyplýva ani z jeho dvanástich podaní (ospravedlnenia neúčasti na pojednávaniach, námietka zaujatosti, odvolanie a upresnenie odvolania) doručených súdu, či z jeho ústnych výpovedí ako účastníka konania (viď čl. 53 a čl. 83). Pokiaľ dovolateľ pochybenie súdu videl v tom, že tlmočníka neustanovil, i napriek tomu, že pred súdom prvého stupňa vyhlásil, že textu vznesenej námietky nerozumie, možno usudzovať, že textu nerozumel s ohľadom na jeho obsah, keď netvrdil, že mu nerozumie

preto, že je napísaný v jazyku slovenskom. Ani v súvislosti s uvedeným žalovaný 1/ neprejavil vôľu využiť právo konať v inom jazyku.

Za vyššie popísaného procesného stavu možno uzavrieť, že zo strany súdov nižších stupňov nedošlo k porušeniu žiadnych procesných ustanovení majúcich za následok odňatie možnosti žalovaného 1/ pred súdom konať.

Dovolateľ uvádza, že v konaní došlo tiež k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. Tvrdí, že vo veci rozhodol vylúčený sudca, keď konal so žalobkyňou (resp. jej právnu zástupkyňou) hoci táto nemala spôsobilosť byť účastníčkou konania, prejudikoval výsledok sporu a tiež, že súd bol nesprávne obsadený, keď v konaní jednotlivé úkony vykonávala vyššia súdna úradníčka Mgr. E., blízka príbuzná P., od ktorého žalobkyňa nehnuteľnosť nadobudla.

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o dovolaní (§ 14 ods. 2 O.s.p.). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.). Podľa § 17 ods. 1 O.s.p. o tom, či je vylúčený zapisovateľ alebo iný pracovník súdu, ako aj znalec alebo tlmočník, platia tieto ustanovenia primerane (§ 14, § 15 O.s.p. – poznámka dovolacieho súdu); rozhoduje o tom predseda senátu alebo samosudca.

Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni v danom prípade dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne inak, než ju posúdil nadriadený súd (R/1997).

I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosti o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení

sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

Z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. je právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a napokon k zástupcom účastníkom konania.

Dovolateľ tvrdí, že v prípade JUDr. L. existovali dôvody vylučujúce ho ako sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Z obsahu dovolania (§ 41 ods. 2 O.s.p.) vyplýva, že dôvody vylučujúce sudcu prvého stupňa vyvodzuje iba z procesného postupu v konaní, keď okrem iného konečné rozhodnutie považuje za nesprávne. Takáto námietka sa ale netýka takej okolnosti, ktorú zákon označuje za právne relevantnú podľa § 14 O.s.p. Možno uzavrieť, že ani v dovolacom konaní žalovaný 1/ neuviedol žiadny zákonom uznaný dôvod zaujatosti spochybňujúci tak nezaujatosť menovaného sudcu. V dovolaní vyslovené pochybnosti tak nemožno považovať za právne relevantné.

K námietke dovolateľa, že súd bol nesprávne obsadený, keď vo veci úkony robila vyššia súdna úradníčka, ktorá má príbuzenský vzťah k P., ktorý bol v právnom vzťahu so žalobkyňou, dovolací súd dodáva, že obsadenie okresného a krajského súdu rieši § 36 O.s.p., ktorý v odseku 2 uvádza, že v konaní pred okresným súdom koná a rozhoduje samosudca alebo poverený zamestnanec súdu. Z obsahu spisu je nepochybné, že vo veci konal a rozhodoval samosudca. Vyššia súdna úradníčka v danej veci vykonávala len tie procesné úkony, na ktoré v súlade s § 40a O.s.p. a zákonom č. 549/2003 Z.z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov bola oprávnená. Dovolací súd ešte poznamenáva, že aj prípadný jej príbuzenský vzťah s P. je bez právneho významu (§ 14, § 17 O.s.p.), keď menovaný v prejednávanej veci nie je účastníkom konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že prípustnosť podaného dovolania nevyplýva ani z § 237 písm. g/ O.s.p. Pokiaľ dovolateľ súdom vytýka, že ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, treba uviesť, že právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľom (§ 237 písm. b/, f/ a g/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady v zmysle § 237 O.s.p. a prípustnosť dovolania nevyplýva z § 238 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 1/ podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému 1/, ktorý úspech v dovolacom konaní nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, lebo v tomto konaní nepodala návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová